

Državni izpitni center

M 1 5 1 3 0 1 1 3

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

Osnovna in višja raven

GRŠČINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Sreda, 10. junij 2015

SPLOŠNA MATURA

IZPITNA POLA 1**OR in VR****Slovnica, kultura, civilizacija in književnost****Splošna navodila**

Kandidat mora v Izpitni poli 1 pokazati, da praktično obvlada osnovne slovnične zakonitosti grškega jezika: da pozna sistem in njegovo delovanje na vseh jezikovnih ravneh (glasoslovni, oblikoslovni, skladijski in besedni). Prav tako mora pokazati, da je sposoben razumevati pravilna in smiselna sporočila (v obliki stavkov) glede na jezikovna pravila grškega jezika in običajno pomensko rabo v klasični grščini. Posebne naloge so namenjene preverjanju znanja iz književnih in kulturno-civilizacijskih vsebin, s katerimi se je kandidat seznanil pri pouku in domačem branju.

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1	1	♦ ἡμεῖς	Za vsako napačno rešitev se odbije 1 točka; če je napak v eni besedi več, se lahko za eno besedo odbije največ 1 točka.
	1	♦ εὐγενής	
	1	♦ οὗτος	
	1	♦ ὁ, ἡ, τό	
Skupaj	4		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2	2	♦ 1. os. mn. konj. prez. glagola μάχομαι	Za vsako napačno rešitev se odbijeta 2 točki.
	2	♦ 2. os. edn. imper. aor. akt. glagola φεύγω	
Skupaj	4		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3	2	♦ ποιήσουσιν	Za vsako napačno rešitev se odbijeta 2 točki.
	2	♦ ἐγράψω	
	2	♦ ἐνεβαλλόμεθα	
Skupaj	6		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4	1	♦ Οἱ Ἕλληνες παιδεύονται ὑπὸ τῶν φιλοσόφων καὶ τῶν ποιητῶν.	Za vsako napačno določitev se odbije 1 točka.
	3	♦ Οἱ Ἕλληνες ἐπαιδεύοντο ὑπὸ τῶν φιλοσόφων καὶ τῶν ποιητῶν.	
Skupaj	4		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5	5	♦ Οἱ νεανῖαι οὐ διεφθείροντο ὑπὸ Σωκράτους.	Če je izbrana napačna skladijska zveza, se odbijejo 3 točke; za točkovanje oblikoslovnih in pravopisnih napak glejte splošna navodila; če je napak v enem stavku več, se za ustrezni stavek odbije največ 5 točk.
	5	♦ Ἐὖ πράττομεν εἰ διαλεγόμεθα τοῖς σοφοῖς.	
Skupaj	10		

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
6	12	♦ Κῦρος παῖς ὦν ὑπὸ πάντων ἐθαυμάζετο.	Za vsako napačno oblikoslovno rešitev se odbijeta 2 točki; za pravopisne napake se odbije po 1/2 točke; če je napak v enem stavku več, se za ustrezni stavek odbijejo največ 3 točke.
		♦ Ἡ τιμὴ φιλτέρα ἡμῖν τοῦ πλοῦτου ἐστίν.	
		♦ Βλέπει Διογένης ἄνδρα τινὰ ἐκ τοῦ σταδίου βαδίζοντα.	
		♦ Ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ δικαιοσύνη ἀρεταί εἰσιν.	

Naloga	Točke	Rešitev
7	10	<p>♦ Grški bog zdravilstva, Asklepij, je bil sin boga Apolona in smrtnice Koronis. Ker je bila Apolonu nezvesta, jo je še nosečo dal usmrtiti, pri čemer je Asklepija rešil. Vzgajal ga je kentaver Hejron, ki ga je naučil zdravilstva in lova. Ljudi ni znal samo zdraviti, ampak tudi obuditi od mrtvih. Zevs ga je ubil s strelo, ker se je bal, da bi se ljudje od njega naučili umetnosti zdravljenja. Nazaj na zemljo je prišel v obliki kače, ki se plazi med zelišči. Njegov simbol je palica, okrog katere je ovita kača.</p> <p>Zdravilišče v Epidavru je bil ogromen kompleks zgradb. Najznamenitejša stavba poleg Asklepijevega templja je bil tolos, okrogla stavba, ki je imela v kletnih prostorih labirint, kamor se je spustil svečenik, da bi povprašal boga za svet. V zdravilišču je bil tudi hotel s 160 sobami, kjer so spali ljudje, ki so prišli v zdravilišče. Zdravilišče je imelo tudi gimnazij in stadion, kjer so se odvijala tekmovanja na čast Asklepiju. V kompleksu zgradb v zdravilišču je bilo tudi gledališče, ki so ga izkopali v pobočje hriba. Namenjeno je bilo le gostom zdravilišča, saj je bilo najbližje mesto oddaljeno 16 km.</p>

Naloga	Točke	Rešitev
8	10	<p>♦ Pomembnejša od doma in družine je bila za Grke javna sfera življenja. Tam so se sestajali, razglabljali o vsakodnevnih dogodkih, sklepali kupčije in se zabavali. <i>Agorá</i> je bila shajališče nasploh, tja so se stekale skoraj vse mestne ulice. <i>Agorá</i> je bila tudi politično in – vsaj praviloma – versko središče. Tu je bil sedež najvišjih mestnih uradnikov, tu je bil βουλευτήριον, kjer je zasedal mestni svet, βουλή. Sestajala se je tudi ljudska skupščina. Tudi glavno mestno svetišče je ponavadi stalo na <i>agorá</i> ali čisto blizu nje, kajti politično in versko življenje sta bili močno prepleteni. Verska praznovanja, žrtvovanja, procesije, gledališke predstave, glasbena in športna tekmovanja – za vse je bila primerna <i>agorá</i>. Bila je veliko več kot zgolj »tržnica«. Trgovalo in kupovalo se je bolj v trgovnicah, na trgovskih sejmih ali pri izdelovalcih. Ko so v helenističnem obdobju začeli graditi velike pravokotne tržne prostore in jih s stebrišči ločevati od zraščenelega mestnega ustroja, je tudi <i>agorá</i> prenehala biti simbol avtonomne polis.</p>

Naloga	Točke	Rešitev
9	10	♦ Grki so šteli leta po zaporedju eforov v Šparti oz. arhontov v Atenah, lahko pa tudi po olimpijadah. Te so bile štiriletno obdobje med olimpijskimi igrami. Olimpijske igre so se začele v juliju in so trajale pet dni. Potekale so od leta 776 pr. Kr. in vse do leta 393 po Kr., ko jih je kot poganski festival cesar Teodozij ukinil. Zmagovalec je dobil oljčni venec, kip v Olimpiji, hvalnico in razne ugodnosti. Pomerili so se v boksu, dirkah z vozovi, v pankratiju, peteroboju. V boksu so se borili, dokler eden od tekmovalcev ni priznal poraza ali obležal. V dirkah z vozovi so se merile dvovprege ali četverovprege. Pankratij je bil groba rokoborba, pri kateri je bilo dovoljeno vse, razen praskanja. Peteroboj je bil sestavljen iz meta diska, meta kopja, skoka v daljino, teka in rokoborbe. Tudi ženske so tekmovalce; zanje so priredili poseben tek v čast Heri.

Naloga	Točke	Rešitev
10	10	♦ Namen šolanja otrok v Šparti je bil vzgojiti poslušnega in učinkovitega vojaka. Za pomembne vrline so veljale samoodpovedovanje, preprostost in poslušnost zakonu ali oblasti. Špartanska deček in deklica sta morala imeti popolno telo. Dojenčke s hibami so že ob rojstvu vrgli s pečine ali pa so jih dali v vzgojo helotom. Zdrave so pustili materam. Deček je šel zdoma v šolo s 6. ali 7. letom starosti. Do 18. leta so kot člani bratovščin živeli v lopah, se učili spretnosti za preživetje in vojaških spretnosti. Nenehno so se urili, in sicer bosí (tekli so, metali kopje in disk, skakali, plavali in lovili). Urili so se tudi prenašati bolečino. Nekaj malega so se učili tudi brati in pisati. Petja in plesa so se učili, kolikor je bilo vključeno v obrede pri vojaškem življenju. Samo fant, ki je ob koncu šolanja preстал test, je postal polnopravni državljan. Vsi ostali so postali perioiki. Za razliko od drugih grških mest so se tudi dekleta v Šparti učila teči, skakati, metati kopje in disk ter se boriti. Samo močna dekleta so po njihovem mnenju lahko rodila močne otroke.

Skupno število točk izpitne pole 1 OR/VR: 80

IZPITNA POLA 2**OR in VR****Prevod****Merila ocenjevanja**

Prevod iz grščine v slovenščino točkujemo po teh merilih:

Točke	Merila	Dodatna navodila
do 40	a) pravilnost grške slovnice	Napake se odštevajo od največjega možnega števila točk (negativna metoda): <ul style="list-style-type: none"> – napake, ki kažejo na nerazumevanje grškega besedila, se točkujejo z odbitkom 5 točk; – napake, ki kažejo na nepoznavanje posamezne grške oblike, se točkujejo z odbitkom 2 točk; – napake, ki izvirajo iz predhodne napake, se točkujejo z odbitkom 1 točke; – napake, ki kažejo na premajhno doslednost pri prevajanju, se točkujejo z odbitkom 1 točke; – napaka v izbiri besede pomeni odbitek 1 ali 2 točk: 1 točko odbijemo, kadar je izbrana manj ustrezna beseda, 2 točki pa, kadar izbrana beseda ni ustrezna ali kadar beseda manjka; – obvladovanje slovenske slovnice vrednotimo po številu napak v slovenskem oblikoslovju in skladnji, pa tudi v pravopisu. Napake v pravopisu točkujemo kakor grške pravopisne napake (po 1/2 točke), napake v oblikoslovju in skladnji pa kakor grške oblikoslovne napake (po 2 točki).
do 25	b) ustreznost besedišča	
do 5	c) pravilnost slovenske slovnice	
do 10	d) slogovna ustreznost	Dodatno se dodeli od 0 do 10 točk (pozitivna metoda). S točkami od 0 do 10 ovrednotimo celoto jezikovnih značilnosti prevoda: <ul style="list-style-type: none"> – vsebinsko, slovnično in pravopisno pravilnost; – stavčno zgradbo; – ustreznost (natančnost in jasnost) besedišča; – naravnost izražanja.

Končna ocenitev prevoda je seštevek točk, doseženih po teh merilih:

Točke	Merila
70–80	Prevod je sklenjen, vse zveze so prevedene ustrezno. Besedišče je prevedeno ustrezno, iz slovarja je izbran pomensko in slogovno najustreznejši pomen. Stavčna zgradba ustreza grškemu izvorniku in se od njega razlikuje le tam, kjer bi bil prevod sicer slovnično napačen ali slogovno pomanjkljiv.
60–69	Prevod je sklenjen, ustrezno so prevedene vse zveze razen največ dveh; tiste, ki niso prevedene ustrezno, ne vplivajo bistveno na razumljivost celote. Besedišče je sicer pravilno, vendar iz slovarja izbrane besede niso slogovno ustrezne. Stavčna zgradba ustreza grškemu izvorniku, od njega se razlikuje le tako, da ne pači smisla izvornika.
50–59	Prevod je sklenjen, ustrezno prevedenih je več od polovice zvez: največ dve zvezi bistveno vplivata na razumljivost celote. Besedišče v največ dveh primerih ni prevedeno ustrezno, iz slovarja je izbrana napačna ustreznica. Stavčna zgradba se oklepa grškega izvornika na škodo slovenske slovnice ali sloga. Pojavljajo se napake, ki kažejo, da kandidat ni prepoznal skladijske zveze v grškem besedilu.
40–49	Vsaj polovica zvez je prevedenih ustrezno. Tiste, ki niso prevedene ustrezno, bistveno vplivajo na razumljivost celote, vendar se prevod ne oddaljuje od smisla grškega izvornika. V vsaj polovici primerov je iz slovarja izbrana pomensko ustrezna beseda. V največ dveh primerih pa grška beseda ni prevedena. Stavčna zgradba le deloma ustreza izvorniku. Nastajajo slovnične napake zaradi napačne izbire besede in napake, ki kažejo, da kandidat ni prepoznal skladijske zveze ali slovnične oblike v grškem besedilu.

Rešitev

Likurg je v Šparti postavil zakone, nasprotne drugim Grkom. V drugih državah/mestih namreč vsi bogatijo, kolikor morejo. Eden se ukvarja s kmetijstvom, drugi je pomorščak, tretji trgovec, nekateri živijo tudi od obrti. V Šparti pa je Likurg svobodnim prepovedal dotikati se poslov, samo tista dela jim je naložil, ki državam/mestom prinašajo svobodo. Niti zaradi oblačil se ne smejo ukvarjati s posli: v kras jim je namreč dobro telesno stanje in ne razkošnost oblačil. Zlato in srebro se sicer iščeta, a če se kje pojavita, je tisti, ki ga ima/zadržuje, kaznovan.

Kaj bi se torej prizadevali za pridobivanje imetja tam, kjer lastnina prinaša več žalosti kot veselja? Da pa v Šparti kar najbolj ubogajo oblasti in zakone, vemo vsi.

Skupno število točk izpitne pole 2 OR/VR: 80